

Uddevalla kommun
kommunen@uddevalla.se

2019-03-19
1 (11)
Dnr 400-2017:10221

Rektor för Sommarhemsskolan F-6
marika.delvret@uddevalla.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för
att utbildningen vid Sommarhemsskolan F-6 i
Uddevalla kommun ska vila på vetenskaplig grund
och beprövad erfarenhet

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Syftet är att granska kvaliteten i rektorns och huvudmannens arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar och arbetar för att utbildningen i skolenheten, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
2. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar och arbetar för att utbildningen i grundskolan, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Granskningen utgår från följande definitioner av begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet:

Vetenskaplig grund – att skolorna såväl ska använda kunskap som härrör från vetenskapliga studier som att praktisera ett systematiskt utforskande för att kritiskt kunna granska, pröva och sätta resultat i ett sammanhang.

Beprövad erfarenhet – erfarenhet som är prövad, dokumenterad och genererad under längre tidsperiod och av många.

Granskningen genomförs i 30 skolenheter och deras respektive huvudman. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Sommarhemsskolan F-6 och Uddevalla kommun, som är huvudman för skolan, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Sommarhemsskolan F-6 och Uddevalla kommun den 30-31 januari 2019. Besöket innehöll intervjuer med lärare och annan personal vid skolan, rektor samt tjänstemän i kommunens förvaltning. Intervjuerna genomfördes av Oskar Cliffordson och Mirzet Tursunovic.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten från de granskade skolorna och huvudmännen i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Bakgrundsfakta

I Uddevalla kommun är det barn- och utbildningsnämnden och barn- och utbildningsförvaltningen som har ansvar för kommunens verksamhet i grundskolan. Verksamheten är organiserad i 24 skolenheter. I kommunen finns också tre fristående grundskolor, som alla har verksamhet i förskoleklass och årskurserna 1-9.

Sommarhemsskolan F-6 är en kommunal skolenhet för elever i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Skolenheten har 342 elever vid tiden för granskningen.

Samtliga huvudmän och rektorer vid de skolor som besökts i samband med kvalitetsgranskningen har ombetts att lämna en verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen. I den beskrivs det mest omfattande utvecklingsarbetet som pågår.

Utvecklingsarbete Sommarhemsskolan F-6:

Skolans mest omfattande utvecklingsarbete är en satsning för att utveckla ledarskapet i klassrummet. Arbetet utgår ifrån en bok som bygger på aktuell forskning, och innebär bland annat att lärarna genomför övningar som de rapporterar och får återkoppling på via ett digitalt verktyg.

Utvecklingsarbete Uddevalla kommun:

Även kommunens huvudsakliga utvecklingsarbete är det som handlar om ledarskapet i klassrummet. Arbetet innefattar flera olika delar med det gemensamma målet att öka måluppfyllelsen samt elevernas trygghet och studiero.

Skolinspektionens bedömning

Sommarhemsskolan F-6

Rektorns arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fungerar väl inom de områden som har granskats.

Rektorn säkerställer att det finns en ansvarsfördelning på skolenheten som stödjer ett brett arbete med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vid skolan finns en samverkansgrupp med uppgift att säkerställa skolans utvecklingsarbete. Skolan har också ett antal grupper med ansvar för utveckling inom olika områden – till exempel läslyftsgruppen, trygghetsgruppen och matematikgruppen. Lärare berättar att de olika grupperna säkerställer att personalen använder vetenskaplig litteratur i arbetet. Det ingår i samverkansgruppens och förstelärarnas uppdrag att följa aktuell vetenskap och förmedla den kunskapen till den övriga personalen. Det kan dock, enligt lärare, vara svårt för förstelärarna att få tid att nå ut till andra lärare. Personal med skolutvecklingsansvar berättar att det är rektorns uttalade mål att samverkansgruppen ska lyfta fram det vetenskapliga perspektivet i arbetet med skolutveckling. Samverkansgruppen säkerställer den vetenskapliga grunden och för ut det arbetet till kollegorna genom, till exempel, diskussioner i arbetslagen. All personal deltar i de utvecklingsarbeten som skolan bedriver. Rektorn följer upp detta i möten och samtal med personalen.

Det pågår också ett systematiskt arbete där rektorn, i samverkan med lärare, kartlägger utbildningens behov och utifrån det prioriterar utvecklingsinsatser. Skolans utvecklingsbehov identifieras genom analys av föregående års utvecklingsarbete tillsammans med elevernas kunskapsresultat och resultat från enkäter som, bland annat, mäter elevernas trivsel. Analysen omfattar, till exempel, skillnader i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor. Rektorn gör även en analys kopplad till socioekonomiska faktorer. Resultaten av analysen dokumenteras i en verksamhetsberättelse tillsammans med planerade åtgärder för ökad måluppfyllelse. Lärarna involveras i fördjupade analyser vid två tillfällen per läsår och i uppföljning av elevernas måluppfyllelse vid elevhälsomöten. De gör också analyser enskilt och i arbetslagen. Utvecklingsarbetet kring ledarskapet i

klassrummet bygger på identifierade behov och är ett medel för att nå övergripande mål gällande ökad trygghet och studiero samt ökad måluppfyllelse.

Rektorn skapar förutsättningar för lärarna att söka och inhämta ny kunskap i relation till verksamhetens behov. Både lärare och personal med skolutvecklingsansvar berättar att rektorn har höga förväntningar på att personalen ska hålla sig uppdaterad och arbeta utifrån vetenskaplig kunskap. Vetenskaplig litteratur, facktidskrifter, bloggar och föreläsningar på internet är några exempel på källor till ny kunskap som finns tillgängliga för personalen. Det förekommer att forskare föreläser på dagar för kompetensutveckling. Förvaltningens utvecklingsenhet skickar ut månadsbrev till lärarna med information om relevant forskning. Rektorn skapar förutsättningar genom att, bland annat, köpa litteratur som är kopplad till skolans utvecklingsarbete och avsätta tid för personalen att läsa. Lärare och personal med skolutvecklingsansvar berättar att det ibland är svårt att hitta tid för läsning och reflektion. Rektorn har satt samman en grupp som arbetar med att se över lärarnas scheman så att de ska få mer utrymme att följa aktuell forskning och debatt.

Rektorn och lärarna antar ett kritiskt förhållningssätt i samband med att de tar till sig ny kunskap och anpassar valda utvecklingsinsatser till skolans verksamhet. Både lärare och personal med skolutvecklingsansvar betonar vikten av ett kritiskt förhållningssätt i arbete med att ta till sig ny kunskap som är relevant för verksamheten, och beskriver att diskussioner i kollegiet bidrar till ett sådant förhållningssätt. Exempel på detta är diskussioner kring den bok som ligger till grund för arbetet med ledarskapet i klassrummet, och i samband med val av läromedel. Rektorn kräver att val av läromedel föregås av en gemensam diskussion och att lärarna kan motivera varför ett läromedel ska väljas framför ett annat. Skolans samverkansgrupp diskuterade valet av litteratur för arbetet med ledarskapet i klassrummet med utgångspunkt i forskning. Det fanns olika förslag på böcker. Rektorn träffade också forskaren som författat den bok som valdes för att få insikt i bokens upplägg och hur den skulle kunna användas i skolans utvecklingsarbete.

Både lärare och personal med skolutvecklingsansvar beskriver att det finns utrymme för att anpassa utvecklingsinsatser efter verksamhetens behov. Det sker i diskussioner om vad som är bäst för verksamheten och med fokus på vilka effekter arbetet ger för eleverna. I arbetet med ledarskapet i klassrummet har lärarna gemensamt tagit fram preciserade effektmål för utvecklingsinsatsen. De konkreta övningar som ingår i arbetet är anpassade till verksamheten. Lärarna har inflytande över i vilken ordning och takt övningarna ska genomföras. Skolan samarbetar med de forskare som har tagit fram det digitala verktyg som används för uppföljning och utvärdering av övningarna. Författaren till boken deltar i arbetet med att följa upp och utvärdera lärarnas arbete.

Det finns också strukturer på skolan som gör det möjligt för personalen att dela och pröva erfarenheter. Det sker bland annat i arbetslagen och i de grupper som har ansvar för skolans utveckling inom olika områden. Arbetet dokumenteras och delas på en plattform som hela personalen har tillgång till. Lärare och personal med skolutvecklingsansvar ger flera exempel på utvecklingsarbeten där de har tillämpat en metod för att dela erfarenheter. De nämner särskilt Skolverkets "Läsluft", skolans arbete kring elever med neuropsykiatriska funktionshinder och insatsen för att utveckla ledarskapet i klassrummet. Den senare dokumenteras genom den uppföljning och utvärdering som sker med hjälp av ett digitalt verktyg. Rektorn använder verktyget för att sammanställa effekterna av arbetet med ledarskap i klassrummet och presenterar den samlade bilden för lärarna.

Uddevalla kommun

Kommunens arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fungerar väl inom de områden som har granskats.

Kommunen arbetar systematiskt, i samverkan med rektorerna, för att stödja arbetet med att kartlägga behov av utveckling i kommunens grundskolor. En analys av den samlade verksamhetsberättelsen för hela grundskolan ligger till grund för att identifiera utvecklingsområden på kommunnivå. Arbetet utgår ifrån en sammanställning av resultaten av de analyser som har genomförts på skolenheterna. I analysen ingår, bland annat, skillnader i behov som kan kopplas till kön och socioekonomiska faktorer. Alla grundskolors rektorer är delaktiga i arbetet med att identifiera utvecklingsområden och ta fram kommungemensamma utvecklingsinsatser. Det sker bland annat vid två konferenser per år med det syftet. Det sker också regelbundna möten mellan rektorer och representanter för huvudmannen där de tillsammans följer upp verksamheten. Rektorn berättar att huvudmannen visar intresse för verksamheternas behov och utvecklingen på skolenheterna, och att verksamhetschefen ger återkoppling till rektorerna utifrån enheternas verksamhetsberättelser.

Uddevalla kommun säkerställer att det finns strukturer på huvudmannanivå för att stödja arbetet med att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I förvaltningens organisation finns en skolutvecklingsenhet som bland annat består av utvecklingschef, skolutvecklare och metodutvecklare. Enhetens uppgift är att stödja och initiera skolutvecklingsprocesser utifrån behov som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet. Det sker bland annat genom kontakter med lärosäten, omvärldsbevakning och nätverk för förstelärare. Ett exempel på sådant stöd är, som tidigare nämnts, att utvecklingsenheten skickar ut månadsbrev till kommunens lärare med information om relevant forskning. Ett annat exempel är att rektorer kan vända sig till utvecklingsenheten när de har identifierat ett behov av kompetensutveckling. Utvecklingsenheten kan ombesörja kompetensutveckling för rektorer, delar av personalen eller hela personalen beroende på hur behovet ser ut. Fördelningen av förstelärare på skolenheterna sker utifrån identifierade behov. Förstelärare arbetar främst på den egna enheten men kan vid behov delta i arbetet på en annan enhet eller användas som resurs i kompetensutveckling på övergripande nivå. Huvudmannen följer upp förstelärarnas arbete genom samtal och enkäter till förstelärare och rektorer. Det sker också en uppföljning genom kommunens nätverk för förstelärare.

I arbetet med att utveckla ledarskapet i klassrummet ingår både gemensamma utvecklingsdagar som utvecklingsenheten ansvarar för och lokala utvecklingsinsatser på skolenheterna. Utvecklingsenheten har använt både intern kompetens och kontakter med högskolor och universitet för att söka relevanta kunskapskällor i arbetet med att utveckla ledarskapet i klassrummet. Samarbeten med forskare sker både genom korta insatser, som föreläsningar eller begränsade utvecklingsarbeten, och i längre projekt. Ett exempel på det senare är ett pågående samarbete med forskare som har tagit fram det digitala verktyg för uppföljning som skolenheterna använder i arbetet med ledarskapet i klassrummet. Kommunen samarbetar också med andra huvudmän i arbetet med att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Som exempel kan nämnas att kommunen samarbetar med ett par andra huvudmän i ett arbete – kring utåtagerande barn – som har utvecklats i samverkan med forskare vid ett lärosäte.

Kommunen arbetar också för att ta tillvara erfarenheter så att de dokumenteras, prövas och utvecklas i ett bredare sammanhang. Det finns flera grupper som arbetar över skolnivå med olika utvecklingsområden, till exempel läs- och skrivgruppen och en grupp för arbete med "Collaborative and proactive problem solving" (CPS). Vid ett antal tillfällen per år delar personal erfarenheter mellan kommunens enheter i workshops, så att personal kan ta med sig lärdomar från andra enheter till den egna verksamheten. De erfarenheter som delas handlar ofta om olika utvecklingsarbeten i kommunens skolor. Arbetet följs upp i enkäter som kartlägger hur skolorna använder de nya erfarenheterna. Ett annat exempel är arbetet i kommunens nätverk för förstelärare, som har regelbundna träffar för att bland annat utveckla det kollegiala lärandet. Förstelärarna gör övningar som de prövar på sina respektive enheter i samverkan med rektorn. Utfallet av arbetet i förstelärarnas nätverk dokumenteras i enheternas kvalitetsarbete. Förstelärarna har också fått handledning av en lektor som har bidragit till att bygga nätverk med högskolor och universitet i regionen. Huvudmannen tar även tillvara erfarenheter över enhetsgränserna med hjälp av det digitala verktyget för uppföljning och utvärdering av arbetet med ledarskapet i klassrummet.

Det finns också exempel på organiserade samarbeten med andra huvudmän för att utbyta erfarenheter. I arbetet kring CPS finns ett samarbete med två kommuner i Stockholmsområdet. Kommunen ingår i ett nätverk med två andra kommuner i "Trestadsområdet". I det samarbetet har kommunen till exempel tagit till sig positiva erfarenheter från en annan kommun i arbetet med elever som inte kommer till skolan. Möten i nätverket dokumenteras så att de kan få spridning. Kommunen har också deltagit i ett projekt, tillsammans med ett tiotal kommuner, med syfte att ta fram framgångsrika metoder för arbete med digitalisering.

Sammanfattningsvis har Skolinspektionens granskning inte visat annat än att det granskade området fungerar väl. Därmed avslutas kvalitetsgranskningen.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Mirzet Tursunovic och undervisningsråd Anna Wide deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Roland Fallström
Enhetschef

Oskar Cliffordson
Utredare/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/grundskolans-arbete-for-att-utbildningen-ska-vila-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/>

Bilaga 1: Författningsstöd – Grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Utformningen av utbildningen

Skollagen (2010:800)

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 §, tredje stycket).

Förarbeten

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet s 223 - 224

Innebörden av begreppet vetenskaplig grund finns utvecklad i förarbetena till högskolelagen. Regeringen anser att de krav som ställs på skolan att ge eleverna förutsättningar att erövra kunskaper blir alltmer omfattande och att det är nödvändigt att ta ställning i etiska frågor inom alla kunskapsområden. Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper. Att ta ställning i politiska och moraliska frågor kräver också en god kunskapsgrund. De nationella styrdokumenterna ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet. Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. Detta bör markeras i lagen. Regeringen föreslår formuleringen att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. Beträffande formuleringen om att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet", så gäller den, som ovan redovisats, utbildningen i vid mening och utgör en del av grunden för verksamheternas styrdokument.

Offentliga utredningar

SOU 2018:19. Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring s 25 - 27

Vetenskaplig grund

Begreppet vetenskaplig grund definieras inte i skollagen utan har av Skolverket, i linje med propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165), preciserats till att arbetet i skolan ska utgå från ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevanta forskningsresultat och beprövad erfarenhet. Skolverket ger följande beskrivning av begreppet: "Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning". Enligt utredningen beskriver denna tolkning närmast ett förhållningssätt till vetenskap – ett forskningsbaserat

arbetssätt. Skolforskningsinstitutet särskiljer begreppen vetenskaplig grund och vetenskapligt förhållningssätt. Man understryker att det är undervisningen som bedrivs som baseras på resultat från vetenskapliga studier, både avseende innehåll och hur man undervisar. Ett vetenskapligt, eller kritiskt, förhållningssätt är däremot något man själv utvecklar. Ett vetenskapligt eller kritiskt förhållningssätt bör enligt Skolforskningsinstitutet alla ha i alla sammanhang där man planerar, genomför eller utvärderar sin undervisning. Vad gäller skollagen är det utbildningen som ska vila på vetenskaplig grund. I 1 kap. 3 § skollagen definieras utbildning som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Undervisning definieras som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Beprövad erfarenhet

Beprövad erfarenhet är ett begrepp som är särskilt kopplat till yrkesgrupper inom områdena hälso- och sjukvård och skola. Även om uttrycket i sig är komplext så har det tillkommit för att omfamna dimensioner av kompetenser som är av vikt i praktikens utövning till gagn för patienter, elever och studenter (och även anhöriga). Beprövad erfarenhet framställs ibland som att det omfattar allt övrigt som inte täcks in av det som är vetenskapligt grundat.

Det är olyckligt för begreppet får därmed ett otydligt berättigande. Många av de problemområden där den beprövade erfarenheten har bidragit till kunskapsuppbyggande och professionens kompetensutveckling utgör också en viktig grund för identifiering och precisering av forskningsfrågor. Beprövad erfarenhet kopplas ofta samman med lång erfarenhet men bör mer beskrivas genom de professionella erfarenheter som upprepat har identifierats, observerats, verifierats och accepterats av professionen. Den beprövade erfarenheten är i första hand kontextuell och lokal, ofta kollektiv inom en profession och tydligt kommunicerad för att kunna användas av flertalet. Skolverkets definition av beprövad erfarenhet (kunskap som är genererad vid upprepade tillfällen över tid, som är dokumenterad och kvalitetssäkrad) ger lite utrymme för att vidareutveckla och framhålla betydelsen av den erfarenhetsbaserade professionskunskapen. I många undervisningssituationer behöver den beprövade erfarenheten vara vägledande i de fall då vetenskaplig grund inte finns att tillgå. Den beprövade erfarenheten är en värdefull komponent i det dagliga utövandet av lärarprofessionen med konsekvenser för lärande som behöver beskrivas, reflekteras och få acceptans. Den bör också ses som en likvärdig komponent och ett komplement inom praktikinära forskning där den i sig kan utgöra en startpunkt för att beforska praktiken.

Ställningstaganden

Skolverket¹

Forskningsbaserat arbetssätt

Att arbeta forskningsbaserat innebär att systematiskt undersöka och utveckla den egna verksamheten utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att göra det effektivt krävs ett vetenskapligt förhållningssätt där man diskuterar, kritiskt granskar,

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskningsbaserat-arbetssatt/att-arbeta-forskningsbaserat>

använder och utvärderar relevant forskning på utbildningsområdet och annan systematiskt framtagen kunskap.

Forskningsbaserat arbetssätt ställer krav på en hög grad av systematik, begreppsmedvetenhet och struktur. Detta arbetssätt ska inte enbart förstås som att lärarlaget sitter ner och diskuterar eller att vi förlitar oss på den egna uppfattningen eller magkänslan. När det gäller att utveckla kvaliteten i undervisningen innebär det att det ska finnas stöd i forskningen för de metoder som skolan använder och de kunskaper som skolan lär ut. Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär alltså att medvetet använda sig av både vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet som bas för det egna kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär att inta ett vetenskapligt förhållningssätt och kan sammanfattas med att man:

- Identifierar, formulerar och löser problem
- Verkar för att bygga kunskap och transparens
- Kritiskt granskar resultat

I det vetenskapliga förhållningssättet är transparens av vikt vilket innebär att vara öppen med metoden man använt för att andra ska kunna förstå och utvärdera hur man kommit fram till resultaten.

Systematiskt kvalitetsarbete och forskningsbaserat arbetssätt – inte samma sak

Grunden för det forskningsbaserade arbetssättet har likheter med det som i skollagen benämns systematiskt kvalitetsarbete. Ofta är det inom ramarna för skolans systematiska kvalitetsarbete som ett forskningsbaserat arbetssätt kan appliceras. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän, förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning.

En viktig skillnad är dock att kvalitetsarbetets syfte är att utveckla verksamheten för att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas, medan syftet med det forskningsbaserade arbetssättet t.ex. kan vara att öka kunskapen inom ett för skolan eller förskolan relevant arbetsområde. Systematiskt kvalitetsarbete är en kontinuerlig form för arbetet med skolutveckling medan forskningsbaserat arbetssätt är mer av en ansats för att undersöka och utveckla. En viktig skillnad är också att det forskningsbaserade arbetssättet bygger på en begreppsapparat där begrepp som knyter an till den vetenskapliga metoden är viktiga inslag.

Skolverket (2012). Promemoria om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, Dnr 2012:1700, s. 1 och 4.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Bestämmelsen om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet riktar sig både till dem som utformar styrdokumentet, dvs. riksdag, regering och Skolverket och till enskilda lärare.

Både utbildningens ämnesinnehåll och metod/pedagogik ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarens ansvar och förutsättningar

Enskilda lärare har ansvar för att löpande hålla sig orienterade inom sitt ämnesområde.

Bestämmelsen reglerar indirekt rektorers, förskolechefers och huvudmäns ansvar att stärka lärares förutsättningar att bedriva undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarytbildningen har ett ansvar för att utveckla blivande lärares förmåga att bedriva undervisning utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Nyutexaminerad lärares vetenskapliga förhållningssätt kan dock inte förväntas vara färdigutvecklat. Som yrkesverksam bör lärare ges stöd och vägledning från såväl mer erfarna kolleger som från relevant forskning.

Skollagen (2010:800)

Utbildning och undervisning

I denna lag avses med

- undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och
- utbildning: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannens ansvar för utbildningen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Ledningen av utbildningen

Rektor

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

En ställföreträdare får utses för en rektor (2 kap. 9 § skollagen).

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 4 kap. 3 § skollagen ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. (4 kap. 4 § skollagen).

Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i genomförandet. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning (s 11).